

спорних такси оправдано јавним интересом, односно да су оспорене одредбе пропорционалне циљу који се жели постићи.

41. Имајући у виду све наведено, Уставни суд сматра да оспорене одредбе нису у складу са чланом II/3к) Устава Босне и Херцеговине и чланом 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију.

Остали наводи

42. Напосљетку, Уставни суд запажа да је подносилац захтјева оспорио уставност оспорених одредби и с аспекта члана II/4 Устава Босне и Херцеговине и чл. 6 и 14 Европске конвенције. Међутим, Уставни суд сматра да, с обзиром на већ усвојене закључке, нема потребе посебно испитивати те наводе.

VII. Закључак

43. Уставни суд закључује да члан 3 став 1 тачка 4 и став 2 истог члана и члан 12 Закона о комуналним таксама ("Службени лист СРБиХ" бр. 21/77, 35/88 и 26/89) нису у складу са чланом II/3к) Устава Босне и Херцеговине и чланом 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију.

44. На основу члана 59 ст. (1) и (2) и члана 61 ст. (2) и (3) Правила Уставног суда, Уставни суд је одлучио као у диспозитиву ове одлуке.

45. Према члану VI/5 Устава Босне и Херцеговине, одлуке Уставног суда су коначне и обавезујуће.

Предсједница
Уставног суда Босне и Херцеговине
Валерија Галић, с. р.

Уставни суд Босне и Херцеговине у пленарном сазиву, у предмету број **U-11/23**, рјешавајући захтјев **Кантоналног суда у Тузли (суткиња Амира Феризбеговић)**, на основу члана VI/3.c) Устава Босне и Херцеговине, члана 57. став (2) тачка б), члана 59. ст. (1) и (2) и члана 61. ст. (2) и (3) Правила Уставног суда Босне и Херцеговине – преčiшћени текст ("Службени гласник Босне и Херцеговине" бр. 94/14 и 47/23), у саставу:

Valerija Galić, predsjednica
Mirsad Ćeman, potpredsjednik
Helen Keller, potpredsjednica
Seada Palavrić, sutkinja
Angelika Nußberger, sutkinja
Ledi Bianku, sudija

на сједници одржаној 18. јануара 2024. године donio је

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Одлучујући о захтјеву **Кантоналног суда у Тузли (суткиња Амира Феризбеговић)** за оцјену уставности члана 3. став 1. тачка 4. и став 2, те члана 12. Закона о комуналним таксама ("Службени лист СРБиХ" бр. 21/77, 35/88 и 26/89),

утврђује се да члан 3. став 1. тачка 4. и став 2, те члан 12. Закона о комуналним таксама ("Службени лист СРБиХ" бр. 21/77, 35/88 и 26/89) нису у складу са чланом II/3.k) Устава Босне и Херцеговине и чланом 1. Протокола број 1 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода.

У складу са чланом 61. став (2) Правила Уставног суда, укида се члан 3. став 1. тачка 4. и став 2, те члан 12. Закона о комуналним таксама ("Службени лист СРБиХ" бр. 21/77, 35/88 и 26/89).

У складу са чланом 61. став (3) Правила Уставног суда, члан 3. став 1. тачка 4. и став 2, те члан 12. Закона о комуналним таксама ("Службени лист СРБиХ" бр. 21/77, 35/88 и 26/89) престaju важити наредног дана од дана објављивања одлуке Уставног суда Босне и Херцеговине у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине".

Одлуку објавити у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине", "Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине", "Службеном гласнику Републике Српске" и "Службеном гласнику Брчко дистрикта Босне и Херцеговине".

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

1. Кантонални суд у Тузли (суткиња Амира Феризбеговић; у даљњем тексту: подносилац захтјева) подnio је 23. марта 2023. године Уставном суду Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Уставни суд) захтјев за оцјену уставности члана 3. став 1. тачка 4. и став 2, те члана 12. Закона о комуналним таксама ("Службени лист СРБиХ" бр. 21/77, 35/88 и 26/89; у даљњем тексту: оспорене одредбе) са чланом II/3.k) Устава Босне и Херцеговине и чланом II/4. Устава Босне и Херцеговине, односно чл. 6. и 14. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљњем тексту: Европска конвенција) у веzi са чланом 1. Протокола број 1 уз Европску конвенцију.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. На основу члана 23. Правила Уставног суда, од Представничког дома Парламента Федерације Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Представнички дом) и Дома народа Парламента Федерације Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Дом народа) затражено је 8. маја 2023. године да у року од 30 дана од пријема дописа доставе одговоре на захтјев.

3. На основу члана 34. Правила Уставног суда, од Пореzne управе Федерације БиХ (у даљњем тексту: Пореzna управа) затражене су 15. јуна 2023. године додатне информације, а од подносиоца захтјева спис предмета у управном спору по тузби "Sport plus" d.o.o. Нови Травник (у даљњем тексту: туžilac) против Рјешенја Федералног министарства финансија (у даљњем тексту: тузени) број 03-15-1405/16 од 7. јула 2022. године.

4. Представнички дом и Дом народа нису доставили одговор на захтјев у остављеном року. Пореzna управа је 26. јуна 2023. године доставила тражене информације, а Кантонални суд је 27. јула 2023. године доставио спис предмета.

III. Zahtjev

a) Navodi iz zahtjeva

5. Подносилац захтјева тражи од Уставног суда да испита да ли су оспорене одредбе у складу са чл. II/3.k) и II/4. Устава БиХ, односно са чл. 6. и 14. Европске конвенције у веzi са чланом 1. Протокола број 1 уз Европску конвенцију. Подносилац захтјева у образложењу наводи да се комунална такса за истакнуту фирму (у даљњем тексту: спорна такса) плаћа због истанца или постављања фирме на згради, просторији или неком другом локалитету, а општине и градови не donose било каква рјешенја, нити предузимају било какве радње или активности у веzi с постављањем фирме. Спорна такса нема суштinski карактер и сврху таксе, нити било које друге врсте оправданог давања, него сврху и карактер који су, како наводи подносилац захтјева, најприближнији некој врсти пореза. Међутим, спорном таксом се не опорезује и не opterećује било који конкретан приход који би био основ за опорезивање. У погледу права на имовину, подносилац захтјева сматра да не постоји основан и разуман разлог за плаћање спорне таксе. Наиме, како иштиче, истанца фирме није у веzi с било каквом противуслугом коју пружа држава/јавна власт па да би се могло сматрати таксом, нити се може довести у веzi с оствареним приходом па да би се могло сматрати порезом. Сlijедом тога, подносилац захтјева сматра да плаћање спорне таксе није у сразмјери с јавним интересом који, у суштини, и не постоји. Стога, како иштиче подносилац захтјева, не може бити постигнута правична равнотежа између непостојећег јавног интереса и било које висине ове врсте новчане обавезе. Осим тога, у веzi с правом на имовину, подносилац захтјева указује и на могућност двоstrukог опорезивања многих обвезника спорне таксе, односно плаћање већих пореза по основу остварених

prihoda i plaćanje sporne takse po osnovu obavljanja određene djelatnosti.

6. U vezi s pravom na imovinu podnosilac zahtjeva dalje navodi da sporna taksa ima formalni zakonski osnov u Zakonu o komunalnim taksama SRBiH (u daljnjem tekstu: sporni zakon), ali ističe da navedeni zakon nije u dovoljnoj mjeri razradio najvažnija pitanja koja se tiču plaćanja sporne takse. Kao primjer navodi da sporni zakon nije propisao kriterije za određivanje visine ove vrste takse, njenu maksimalnu visinu, obveznika, način plaćanja itd. Umjesto toga, prepušteno je da se o svim tim pitanjima odlučuje općinskim aktima koji ponekad propisuju vrlo visoke iznose sporne takse. Stoga, podnosilac zahtjeva smatra da sporni zakon nije formuliran s dovoljnom tačnošću i preciznošću da bi se omogućila njegova pravična primjena, naročito zato što općinska vijeća mogu podzakonskim aktima proizvoljno nametnuti nepredvidljive i neprimjerene javne namete.

7. Nadalje, podnosilac zahtjeva ističe da u je Republici Hrvatskoj duže vremena postojala taksa za isticanje firme, koja je kasnije zamijenjena porezom na firmu. Odredbe o navedenoj vrsti poreza na firmu su brisane Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne samouprave, koje su u Republici Hrvatskoj stupile na snagu 1. januara 2017. godine. Posebno se ističe da nakon toga u Republici Hrvatskoj ova novčana obaveza nije propisivana relevantnim zakonima, tako da u Republici Hrvatskoj više ne postoji obaveza plaćanja bilo koje vrste davanja za isticanje firme.

8. Podnosilac zahtjeva se poziva i na praksu Ustavnog suda Federacije BiH u predmetima u kojima je razmatrao ustavnost općinskih, gradskih i kantonalnih propisa koji, također, propisuju plaćanje komunalne takse na istaknutu firmu. U vezi s tim, podnosilac zahtjeva ukazuje na Presudu Ustavnog suda Federacije BiH broj U-15/18 od 7. maja 2019. godine kojom je utvrđena neustavnost Zakona o komunalnim taksama Bosanskohercegovačkog kantona Goražde u dijelu u kojem je propisana komunalna taksa na istaknutu firmu.

b) Predmet povodom kojeg je pokrenut zahtjev

9. Podnosilac zahtjeva navodi da je pred Kantonalnim sudom u Tuzli u toku upravni spor po tužiočevoj tužbi protiv rješenja tuženog ministarstva. Tim rješenjem je odbijena tužiočeva žalba protiv prijave Kantonalnog poreznog ureda Tuzla – Porezna ispostava Lukavac kojom je tužilac obavezan da plati spornu taksu za 2016. godinu. Iz dokumentacije u spisu proizlazi da su novčane obaveze određene, između ostalog, i pozivanjem na član 3. spornog zakona i tarifni broj 1 Odluke o komunalnim taksama ("Službeni glasnik Općine Lukavac" br. 10/09, 2/10, 3/16 i 10/16; u daljnjem tekstu: Odluka).

c) Informacija Porezne uprave

10. Ustavni sud je od Porezne uprave zatražio da se izjasni da li je sporni zakon na pravnoj snazi i da li se primjenjuje na teritoriji entiteta Federacija BiH. Porezna uprava je navela da njene organizacione jedinice koje vrše nadzor i kontrolu obračunavanja i plaćanja komunalnih taksi primarno primjenjuju odluke o komunalnim taksama općina ili gradova. Međutim, uvidom u neke odluke općina i gradova konstatirano je da su one donesene na osnovu spornog zakona (navedeno je sedam odluka).

IV. Relevantni propisi

11. **Zakon o komunalnim taksama** ("Službeni list SRBiH" br. 21/77, 35/88 i 26/89). Za potrebe ove odluke koristi se neslužbeni prečišćeni tekst propisa, sačinjen u Ustavnom sudu BiH, kako je objavljen u službenim glasilima jer nije objavljen na svim službenim jezicima i pismima, a koji u relevantnom dijelu glasi:

Član 1.

Komunalne takse propisuje skupština opštine svojom odlukom.

Član 3.

Komunalne takse moguće [je] propisati za:

1. držanje muzike u ugostiteljskim objektima kao i u ugostiteljskim objektima društvenog standarda;
2. zapremanje trotoara ispred poslovnih prostorija;
3. držanje sredstava za igru (bilijar, karte za igru i sl.) u ugostiteljskim objektima, kao i u ugostiteljskim objektima društvenog standarda;
4. svaku istaknutu firmu;
5. privremeni boravak u hotelima, motelima, prenočištima, kampovima i kućnoj radinosti (privremeni boravak);
6. objave i oglase istaknute na javnim mjestima;
7. saopštenja, objave i oglase putem mjesnih razglasnih stanica i drugih sličnih sredstava;
8. držanje vitrina radi izlaganja robe van poslovne prostorije;
9. korišćenje prostora za parkiranje automobila i njihovih prikolica, motocikla i bicikla na mjestima koja za to odredi skupština opštine;
10. korišćenje slobodnih površina za kampove, šatore ili drugu privremenu upotrebu;
11. izgradnju građevinskih objekata.

Pod istaknutom firmom, u smislu tačke 4. stav 1. ovog člana, podrazumijeva se svaka oznaka ili natpis koja označava da određeno fizičko ili pravno lice obavlja izvjesnu djelatnost ili zanimanje izuzev oznaka i natpisa na zgradama organa i organizacija društveno-političkih zajednica, državnih organa, organizacija udruženog rada i drugih samoupravnih organizacija i zajednica koje vrše poslove od posebnog društvenog interesa.

[...]

Član 12.

Visina komunalnih taksa ne može se odmjeravati prema vrijednosti predmeta, izvršenom prometu ili ostvarenom prihodu.

Komunalna taksa za istaknutu firmu može se propisivati u različitoj visini zavisno od vrste i mjesta obavljanja djelatnosti.

Skupština opštine može, za određene djelatnosti, propisati komunalnu taksu iz prethodnog stava u dvostruko većem iznosu za firmu istaknutu na objektima koji su registrovani kao spomenici kulture kao i na objektima koji se nalaze u okviru područja koje je proglašeno dobrom kulturno-istorijskog nasljeđa.

Član 14.

Taksa iz tač. 3, 4. i 8. člana 3. ovog zakona plaća se u godišnjem iznosu.

Opštinska uprava društvenih prihoda vrši svake godine, prema stanju na dan 1. januara, popis lica koja podliježu plaćanju takse iz prethodnog stava. Na osnovu podataka dobivenih popisom utvrđuje se rješenjem za svakog taksenog obveznika iznos takse koji treba da plati.

Takseni obveznici iz stava 1. ovog člana plaćaju taksu u roku od 15 dana, računajući od dana dostave rješenja.

12. **Odluka o komunalnim taksama sa Tarifom komunalnih taksi** ("Službeni glasnik Općine Lukavac" br. 10/09, 2/10, 3/16, 10/16, 8/17, 3/21 i 7/21)

U konkretnom slučaju primjenjuje se neslužbeni prečišćeni tekst **Odluke o komunalnim taksama sa Tarifom komunalnih taksi** ("Službeni glasnik Općine Lukavac" br. 10/09, 2/10 i 3/16) sačinjen u Ustavnom sudu BiH, koji je važio u vrijeme prijave tužioca za spornu taksu, a koji u relevantnom dijelu glasi:

Član 2.

Takse se plaćaju za:

1. svaku istaknutu firmu,
2. angažovanje žive muzike u hotelima, motelima, diskotekama i drugim ugostiteljskim objektima,
3. održavanje koncerata na otvorenom prostoru,
4. zauzimanje javnih površina ispred poslovnih objekata,
5. postavljanje reklamnih panoa na javnim površinama,
6. isticanje objava, oglasa i saopštenja na posebno određenim i uređenim javnim mjestima,
7. privremeno zauzimanje javnih površina postavljanjem prodajnih stolova (prodaja bižuterije, cvijeća, knjiga, razglednica, čestiti, sezonskog voća i povrća i slično),
8. organizovanje dnevnih i sedmičnih pijaca,
9. organizovanje ljetnjeg i jesenskog vašara,
10. privremeno zauzimanje javnih površina za potrebe građenja (odlaganje građevinskog materijala, štuta i slično),
11. za prekopavanje javnih zelenih površina u svrhu građenja i postavljanja podzemnih instalacija i
12. stubove ulične rasvjete koji su u vlasništvu općine Lukavac, a koriste se za potrebe kablovske televizije.
13. Samostojeći ormarić za montažu telekomunikacijske opreme.

Član 3.

Mjerila za utvrđivanje visine komunalne takse iz člana 2. tačka 1. ove Odluke su koeficijent položajne pogodnosti, zona u kojoj je firma istaknuta i koeficijent djelatnosti.

Visina komunalne takse se određuje množenjem jedinstvene osnovice komunalne takse sa koeficijentom položajne pogodnosti i koeficijentom djelatnosti.

Osnovica komunalne takse jedinstvena je za sve djelatnosti iz tarifnog broja 1. Tarife i iznosi 200,00 KM uz primjenu ostalih mjerila za utvrđivanje visine komunalne takse.

[...]

Visina komunalne takse utvrđuje se Tarifom taksi (u daljem tekstu: tarifa), koja je sastavni dio ove Odluke.

Član 7.

Pravna i fizička lica koja obavljaju djelatnost na osnovu odobrenja nadležne općinske Službe za upravu, **dužna su na vidnom mjestu svih prostorija gdje obavljaju djelatnost istaknuti naziv firme.**

Pod nazivom firme podrazumijeva se: naziv firme pod kojim je takseni obveznik registrovan kod nadležnog organa, sjedište lica, kao i broj, odnosno, naziv poslovne jedinice, kada se firma isticke na poslovnoj jedinici.

Firma se isticke najkasnije danom početka obavljanja djelatnosti.

TARIFNI BROJ 1.

Za svaku istaknutu firmu, oznaku, obilježje ili natpis na poslovnim i drugim prostorijama i objektima, kojim se označava da određeno pravno ili fizičko lice obavlja izvjesnu djelatnost ili zanimanje, plaća se godišnja taksa u iznosu kako slijedi:

[...]

Ako se pod jednom firmom obavlja više djelatnosti za koje je propisana različita visina takse, taksa se razrezuje i plaća za onu djelatnost za koju je ovom Odlukom propisan najviši iznos takse.

Ako se firma isticke ili objavljuje u toku godine, taksa se obračunava za svaki mjesec poslovanja u tekućoj godini.

Za sve obveznike takse koji posluju u više poslovnih jedinica, taksa se obračunava i naplaćuje za svaku poslovnu jedinicu.

Za obveznike takse koji se bave prevozom roba i putnika taksa se obračunava i naplaćuje za svako registrovano vozilo za obavljanje djelatnosti.

13. Zakon o privrednim društvima ("Službene novine Federacije BiH" br. 81/15 i 75/21) u relevantnom dijelu glasi:

Član 11.

(Pojam)

- (1) Firma je ime pod kojim društvo posluje.
- (2) Firma se obavezno isticke na poslovnim prostorijama društva.

Član 14.

(Dodatni elementi)

- (1) Firma može sadržavati dodatne elemente koji bliže označavaju društvo i sjedište društva.
- (2) Društvo može koristiti skraćenu firmu koja mora sadržavati oznake po kojima se razlikuje od drugih firmi i oznaku oblika društva.
- (3) Firma podružnice mora sadržavati punu firmu društva, oznaku da je podružnica i sjedište podružnice.

Član 367. tačka c)

(Kaznene odredbe za društvo)

Za prekršaj bit će kažnjeno novčanom kaznom u iznosu od 500,00 KM do 200.000,00 KM društvo koje:

c) ima ili koristi firmu protivno odredbama ovog zakona ili u svojim poslovnim pismima i narudžbama ne navodi sve podatke u skladu sa odredbama ovog zakona;

Član 368.

(Kaznene odredbe za odgovorno lice)

Za prekršaj iz člana 367. ovog zakona kaznit će se i odgovorno lice u društvu novčanom kaznom u iznosu od 50,00 KM do 20.000,00 KM.

14. Zakon o obrtu i srodnim djelatnostima u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH" broj 75/21) u relevantnom dijelu glasi:

Član 13. st. od (1) do (4)

(Firma obrta)

- (1) Firma je ime pod kojim obrt posluje.
- (2) Firma sadrži naziv obrta, ime i prezime obrtnika i sjedište obrta, a može sadržavati i posebne oznake.
- (3) Firma ne može sadržavati nazive i oznake koje su u suprotnosti sa važećim propisima i međunarodnim konvencijama.
- (4) Na firmu obrta primjenjuju se odredbe propisa vezanih za firmu privrednih društava, ako ovim zakonom nije drugačije propisano.

Član 26. tačka a)

(Dužnosti obrtnika i radnika u obavljanju obrta)

Obrtnik i radnik zaposlen kod obrtnika, dužan je:

a) istaknuti firmu na ulazu u sjedište obrta i izdvojene prostore u kojima se obavlja obrt;

Član 78. stav (1) tačka c)

(Prekršaj obrtnika, lica koje obavlja srodnu djelatnost, voditelja i privremenog radnika)

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 KM do 3.000,00 KM kaznit će se obrtnik ili lice koje obavlja srodnu djelatnost ako:
 - c) ne istakne firmu pod kojom obrt ili srodna djelatnost posluje (član 26. stav (1), tačka a));

15. Zakon o registraciji poslovnih subjekata u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH" br. 27/05, 68/05, 43/09, 63/14, 32/19 – odluka USFBiH, 94/20 – rješenje USFBiH i 85/21) u relevantnom dijelu glasi:

Član 11.

Troškovi registracije

Svaki učesnik u postupku za upis u sudski registar snosi svoje troškove.

16. Zakon o komunalnim taksama ("Službene novine KS" broj 8/22) u relevantnom dijelu glasi:

Član 2. stav (1) tačka a) i stav (2)*(Vrste taksi)**(1) Taksa se može utvrditi za:**a) svaku istaknutu firmu,**(2) Izuzetno od stava (1) tačke a) ovog člana taksa se ne plaća za istaknutu firmu do veličine table 200x300 milimetara.***Član 4.***(Isticanje naziva firme)**(1) Pravna i fizička lica koja obavljaju djelatnost na osnovu odobrenja nadležnog organa dužna su na ulazu u ograđeni poslovno-proizvodni prostor ili na ulazu u poslovni objekat ili na ulazu u poslovni prostor gdje obavljaju poslovnu djelatnost istaknuti naziv firme.**(2) Pod nazivom firme podrazumijeva se: naziv firme pod kojim je takseni obveznik registrovan kod nadležnog organa, sjedište lica kao i broj, odnosno naziv poslovne jedinice kada se firma ističe na poslovnoj jedinici.**(3) Istaknutom firmom smatra se oznaka, obilježje ili natpis na radnim i drugim prostorijama, na fasadi građevine u kojoj se nalaze radne prostorije ili van gabarita te građevine, na ulaznim vratima, izlozima/portalima ili unutar izloga radnih prostorija, kojim se označava da određeno pravno ili fizičko lice obavlja izvjesnu djelatnost ili zanimanje.**(4) Ako su, na radnim i drugim prostorijama, na fasadi građevine u kojoj se nalaze radne i druge prostorije ili van gabarita te građevine, istaknuta dva istovjetna imena, istaknutom firmom se smatra samo jedno, a sve ostalo je u tretmanu reklame.**(5) Firma se ističe najkasnije danom početka obavljanja djelatnosti.***Član 6.***(Utvrđivanje kriterija i visine takse)**(1) Općinsko vijeće će svojom odlukom utvrditi kriterije i visinu takse za obveznike koji su registrovani i/ili posluju na području općine.**(2) Odlukom iz stava (1) ovog člana utvrdiće se i vrsta, rokovi, način plaćanja i oslobađanja od plaćanja takse, u skladu sa ovim zakonom.**(3) Općinsko vijeće je dužno da najkasnije u roku 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona donese odluku iz stava (1) ovog člana.***V. Dopustivost**

17. Pri ispitivanju dopustivosti zahtjeva Ustavni sud je pošao od odredbe člana VI/3.c) Ustava Bosne i Hercegovine.

18. Član VI/3. Ustava Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

c) Ustavni sud je nadležan u pitanjima koja mu je proslijedio bilo koji sud u Bosni i Hercegovini u pogledu toga da li je zakon, o čijem važenju njegova odluka ovisi, kompatibilan sa ovim Ustavom, sa Evropskom konvencijom o ljudskim pravima i osnovnim slobodama i njenim protokolima, ili sa zakonima Bosne i Hercegovine; ili u pogledu postojanja ili domašaja nekog opšteg pravila međunarodnog javnog prava koje je bitno za odluku suda.

19. Zahtjev za ocjenu ustavnosti podnio je Kantonalni sud u Tuzli (sutkinja Amira Ferizbegović), što znači da je zahtjev podnijelo ovlašteno lice iz člana VI/3.c) Ustava Bosne i Hercegovine (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj U-5/10 od 26. novembra 2010. godine, tač. 7–14, objavljena u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine" broj 37/11). Na zasnivanje nadležnosti Ustavnog suda ne utječe činjenica da je osporen zakon koji je donio zakonodavni organ bivše SRBiH a ne zakonodavni organ/organi Bosne i Hercegovine, koji su konstituirani nakon stupanja na snagu Ustava BiH. Naime, izraz "zakon" iz člana VI/3.c) Ustava BiH nije ograničen samo na zakone koji su doneseni nakon stupanja na snagu "ovog ustava", već je bitno da se taj zakon primjenjuje u BiH. U vezi s tim,

Ustavni sud zapaža da sporni zakon nije naveden u Uredbi sa zakonskom snagom o preuzimanju i primjenjivanju saveznih zakona ("Službeni list RBiH" br. 2/92 i 6/94) i Zakonu o potvrđivanju uredbi sa zakonskom snagom ("Službeni list RBiH" br. 13/94 i 33/94), kojima je preuzet veliki broj zakona i ostalih propisa iz bivše SFRJ ili SRBiH. U entitetu Republika Srpska Zakon o komunalnim taksama SRBiH prestao se primjenjivati stupanjem na snagu Zakona o komunalnim taksama Republike Srpske iz 2012. godine.

20. Međutim, članom 2. Aneksa II na Ustav BiH propisan je kontinuitet pravnih propisa, odnosno da će svi zakoni, propisi i sudski poslovници, koji su na snazi na teritoriji BiH, u trenutku kada Ustav stupa na snagu, ostati na pravnoj snazi u onoj mjeri u kojoj nisu u suprotnosti s Ustavom dok drugačije ne odredi nadležni organ vlasti BiH. Ustavni sud zapaža da Parlament Federacije BiH nije proglasio sporni zakon nevažećim, ali zapaža i da su kantonalna zakonodavna tijela donijela zakone o komunalnim taksama kojima je, također, propisana taksa na istaknutu firmu. Međutim, kako je to navedeno i u izjašnjenju Porezne uprave, sporni zakon se i dalje primjenjuje u Federaciji BiH (vidi tačku 8. ove odluke). Osim toga, iz spisa predmeta povodom kojeg je podniet zahtjev za ocjenu ustavnosti proizlazi da je novčana obaveza utvrđena i na osnovu osporenih odredbi Zakona o komunalnim taksama SRBiH. Stoga, Ustavni sud smatra da je Zakon o komunalnim taksama SRBiH i dalje na pravnoj snazi, te da je ispunjen ovaj uvjet dopustivosti zahtjeva.

21. Imajući u vidu odredbe člana VI/3.c) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 19. stav (1) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud smatra da je zahtjev dopustiv zato što ga je podnio ovlašten subjekt te da ne postoji nijedan formalni razlog iz člana 19. stav (1) Pravila Ustavnog suda zbog kojeg zahtjev ne bi bio dopustiv.

VI. Meritum

22. Podnosilac zahtjeva smatra da osporene odredbe nisu u skladu sa članom II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i članom II/4. Ustava Bosne i Hercegovine, odnosno čl. 6. i 14. Evropske konvencije u vezi sa članom 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju.

23. U Ustavu Bosne i Hercegovine relevantne odredbe glase:

Član II**Ljudska prava i osnovne slobode****3. Katalog prava**

Sva lica na teritoriji Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i slobode iz stava 2. ovog člana, što uključuje:

[...]

e) Pravo na pravično saslušanje u građanskim i krivičnim stvarima i druga prava u vezi sa krivičnim postupkom.

*[...]**k) Pravo na imovinu.**[...]***4. Nedisriminacija**

Uživanje prava i sloboda, predviđenih u ovom članu ili u međunarodnim sporazumima navedenim u Aneksu I ovog Ustava, osigurano je svim licima u Bosni i Hercegovini bez diskriminacije po bilo kojem osnovu kao što je pol, rasa, boja, jezik, vjera, političko i drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno porijeklo, povezanost sa nacionalnom manjinom, imovina, rođenje ili drugi status.

24. Član 6. stav 1. i član 14. Evropske konvencije glase:

Član 6. stav 1.**Pravo na pravično suđenje**

1. Prilikom utvrđivanja njegovih građanskih prava i obaveza ili krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom ustanovljenim zakonom. Presuda se izriče javno, ali se štampa i javnost mogu isključiti iz cijelog ili dijela suđenja u

interesu morala, javnog reda ili nacionalne sigurnosti u demokratskom društvu, kada to zahtijevaju interesi maloljetnika ili zaštita privatnog života stranaka, ili u mjeri koja je, po mišljenju suda, strogo potrebna u posebnim okolnostima kada bi javnost mogla naškoditi interesima pravde.

Član 14.

Zabrana diskriminacije

Uživanje prava i sloboda predviđenih u ovoj konvenciji osigurava se bez diskriminacije po bilo kom osnovu, kao što su spol, rasa, boja kože, jezik, vjeroispovijest, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno porijeklo, povezanost s nacionalnom manjinom, imovina, rođenje ili drugi status.

25. Član 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju glasi:

Zaštita imovine

Svaka fizička ili pravna osoba ima pravo na mirno uživanje svoje imovine. Niko ne može biti lišen svoje imovine, osim u javnom interesu i pod uvjetima predviđenim zakonom i općim načelima međunarodnog prava.

Prethodne odredbe, međutim, ni na koji način ne umanjuju pravo države da primjenjuje zakone koje smatra potrebnim da bi regulirala korištenje imovine u skladu s općim interesom, ili da bi osigurala plaćanje poreza ili drugih doprinosa ili kazni.

26. Osporene odredbe spornog zakona glase:

Član 3. stav 1. tačka 4. i stav 2.

Komunalne takse moguće [je] propisati za:

4. svaku istaknutu firmu;

Pod istaknutom firmom, u smislu tačke 4. stav 1. ovog člana, podrazumijeva se svaka oznaka ili natpis koja označava da određeno fizičko ili pravno lice obavlja izvjesnu djelatnost ili zanimanje izuzev oznaka i natpisa na zgradama organa i organizacija društveno-političkih zajednica, državnih organa, organizacija udruženog rada i drugih samoupravnih organizacija i zajednica koje vrše poslove od posebnog društvenog interesa.

Član 12.

Visina komunalnih taksa ne može se odmjeravati prema vrijednosti predmeta, izvršenom prometu ili ostvarenom prihodu.

Komunalna taksa za istaknutu firmu može se propisivati u različitoj visini zavisno od vrste i mjesta obavljanja djelatnosti.

Skupština opštine može, za određene djelatnosti, propisati komunalnu taksu iz prethodnog stava u dvostruko većem iznosu za firmu istaknutu na objektima koji su registrovani kao spomenici kulture kao i na objektima koji se nalaze u okviru područja koje je proglašeno dobrom kulturno-istorijskog nasljeđa.

Dosadašnja praksa Ustavnog suda

27. Ustavni sud podsjeća na svoju praksu u predmetima iz nadležnosti ocjene ustavnosti akata koji su se ticali takse na istaknutu firmu, ali ne prema odredbama spornog zakona. U Odluci broj U-9/17 od 30. novembra 2017. godine (dostupna na www.ustavnisud.ba) Ustavni sud je odbacio kao nedopušten zahtjev Kantonalnog suda u Livnu za ocjenu ustavnosti člana 16. Odluke o komunalnim taksama i tarifi komunalnih taksi Općine Drvar zbog nenadležnosti za odlučivanje. Naime, u tom predmetu podnosilac zahtjeva nije tražio ocjenu ustavnosti zakona, već ocjenu ustavnosti odluke organa uprave.

28. Pitanje naplate komunalnih taksi na istaknutu firmu Ustavni sud je razmatrao i u postupcima o apelacijama pravnih lica (vidi npr. Ustavni sud, odluke o dopustivosti br. AP-2657/22 od 23. marta 2023. godine i AP-3659/18 od 6. decembra 2018. godine, dostupne na www.ustavnisud.ba). U tim odlukama Ustavni sud je zaključio da su navodi o kršenju prava na imovinu očigledno (*prima facie*) neosnovani, a navodi o kršenju prava na pravično suđenje *ratione materiae* inkompatibilni s Ustavom Bosne i Hercegovine. Međutim, u navedenim slučajevima naplata komunalnih taksi na istaknutu firmu vršena je na osnovu

općinskih odluka o komunalnim taksama, čija ustavnost nije bila predmet ispitivanja.

Pravo na imovinu

a) Usporedna praksa u vezi sa spornim pitanjem

29. Ustavni sud smatra svrsishodnim ukazati na reguliranje obaveze plaćanja sporne takse u susjednim državama. U Republici Srbiji Zakonom o finansiranju lokalne samouprave propisane su lokalne komunalne takse za isticanje firmi na poslovnom prostoru, tzv. firmarina. Firmarinu ne plaćaju preduzetnici i pravna lica koja su prema zakonu kojim se uređuje računovodstvo razvrstana u "mala pravna lica", izuzev određenih izuzetaka čiji godišnji prihod ne prelazi određeni iznos (izvor: https://www.paragraf.rs/propisi/zakon_o_finansiranju_lokalne_sa_mouprave.html). U Republici Hrvatskoj Zakonom o lokalnim porezima nije propisana taksa za istaknutu firmu (izvor: <https://www.zakon.hr/z/875/Zakon-o-lokalnim-porezima>). U Crnoj Gori Zakonom o lokalnim komunalnim taksama iz 2019. godine nije propisana taksa za istaknutu firmu (izvor: <https://www.katalogpropisa.me/propisi-crne-gore/zakon-o-lokalnim-komunalnim-taksama-3/>).

30. U entitetu Republika Srpska Zakonom o komunalnim taksama iz 2012. godine bilo je propisano plaćanje komunalne takse za isticanje poslovnog imena pravnog lica ili preduzetnika na poslovnim prostorijama. Međutim, navedena odredba je brisana stupanjem na snagu Zakona o izmjenama Zakona o komunalnim taksama 1. januara 2022. godine.

31. U entitetu Federacija BiH kantonalni i općinski zakonodavni organi su donijeli propise o naplati komunalne takse na istaknutu firmu. Ustavni sud Federacije BiH je donio niz odluka kojima je utvrdio da odluke općinskih organa, u dijelu koji se odnosi na naplatu komunalne takse na istaknutu firmu, nisu u skladu s Ustavom Federacije BiH. Kada su u pitanju kantonalni zakoni kojima se regulira ovo pitanje Ustavni sud Federacije BiH je u Odluci broj U-15/18 od 7. maja 2019. godine utvrdio da odredbe Zakona o komunalnim taksama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, u dijelu u kojem se propisuje taksa na istaknutu firmu, nisu u skladu s pravom na jednakost koja je zagarantirana svim licima u Federaciji BiH.

b) Analiza prava na imovinu

32. Opća načela za procjenu da li je miješanje u imovinu u skladu sa članom 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju utvrđena su u praksi Evropskog suda za ljudska prava (u daljnjem tekstu: Evropski sud), koju slijedi i Ustavni sud. Prvo se mora utvrditi da li postoji imovina zaštićena članom 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju, a onda da li je došlo do miješanja u takvu imovinu. Zatim, miješanje u pravo na imovinu mora biti izvršeno "u skladu sa zakonom". Osim toga, miješanje u imovinu mora biti u javnom interesu i mora postojati pravična ravnoteža između javnog interesa i prava na imovinu. Također, treba imati u vidu široko polje slobodne procjene koju država uživa kada su u pitanju opće mjere ekonomske politike ili socijalne strategije, kao i prilikom uobličavanja i provođenja politike u oblasti oporezivanja (vidi Evropski sud, *Iofil AE protiv Grčke*, odluka od 7. septembra 2021. godine, predstavka broj 50598/13, tač. 32–36).

Radi li se o "imovini" i "miješanju" u smislu člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju

33. U konkretnom slučaju osporenim odredbama spornog zakona propisana obaveza plaćanja komunalne takse na istaknutu firmu je nesporno novčana i pada na teret pravnih ili fizičkih lica koja obavljaju poslovnu djelatnost (obrt). Na osnovu toga, Ustavni sud smatra da u ovom slučaju postoji "imovina" zaštićena članom II/3.k) Ustava BiH i članom 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju, kao i da je došlo do miješanja u takvu imovinu.

Zakonitost miješanja

34. U pogledu odgovora na pitanje da li je miješanje u imovinu izvršeno na osnovu zakona, Ustavni sud naglašava da se u konkretnom slučaju radi o ocjeni ustavnosti zakonske odredbe. Znači, miješanje je nesporno propisano zakonom, tj. osporenim odredbama člana 3. stav 1. tačka 4. i stav 2. istog člana i člana 12. spornog zakona. Za potrebe ove odluke Ustavni sud prihvata da osporene odredbe zadovoljavaju standard zakonitosti jer su dostupne i imaju određeni nivo preciznosti. Međutim, Ustavni sud ostavlja mogućnost da se bavi ovim pitanjem nakon ocjene proporcionalnosti miješanja u obimu koji je neophodan.

Postojanje "javnog interesa"

35. Ustavni sud ukazuje da obavezu isticanja firme, kao i obavezu plaćanja komunalne takse na istaknutu firmu imaju pravna i fizička lica koja obavljaju određenu poslovnu djelatnost, tj. obrt (u daljnjem tekstu: poslovni subjekti), i to prema nizu relevantnih zakona donesenih na različitim nivoima (vidi "Relevantne propise", tač. 13–16. ove odluke). Prema tim propisima, poslovni subjekti su obavezni istaknuti firmu nakon što se registrišu u skladu s relevantnim zakonom. Svrha ove obaveze isticanja firme je da poslovanje poslovnog subjekta postane vidljivo za javnost (potrošače, poslovne partnere i sl.), kao i za državne organe koji kontroliraju njihovo poslovanje (razne inspekcije). Ustavni sud zapaža da su poslovni subjekti obavezni istaknuti firmu na svojoj adresi na javno vidljivom prostoru (vrata, izlozi, prozori, portali, zidovi i sl.), dakle na prostoru koji je u vlasništvu ili u zakupu poslovnog subjekta. Obaveza isticanja firme se odnosi i na poslovne jedinice (filijale) poslovnog subjekta. Nesumnjivo je da za isticanje firme na poslovnom prostoru nije potrebna posebna dozvola nekog nadležnog organa jer se radi o izvršavanju obaveze propisane zakonom. Propuštanje registracije ili isticanja firme zakonom je sankcionirano kao prekršaj, za koji se izriče novčana kazna poslovnom subjektu i odgovornom licu u poslovnom subjektu, kako je to propisano relevantnim zakonima (vidi tač. 13. i 14. ove odluke). Ustavni sud zapaža i da se ova obaveza ne može poistovjetiti ni s "reklamiranjem" firme jer reklamiranje zavisi isključivo od volje poslovnog subjekta koji, ako želi da se javno reklamira, za to treba platiti odgovarajuću naknadu oglašivaču, što ovdje nije slučaj.

36. S obzirom na sve navedeno, a naročito uzimajući u obzir svrhu isticanja firme poslovnog subjekta – da poslovanje poslovnog subjekta postane vidljivo za javnost, Ustavni sud će poći od pretpostavke da za miješanje u pravo na imovinu u ovom slučaju postoji javni interes. Ipak, Sud će to pitanje pažljivo uzeti u obzir prilikom analize postojanja pravične ravnoteže između propisane obaveze i prava na mirno uživanje imovine.

Proporcionalnost miješanja

37. Ustavni sud najprije zapaža da je nadležni zakonodavac spornu naknadu odredio kao "komunalnu taksu". U vezi s tim, Ustavni sud ukazuje da su takse oblik javnog prihoda i njih naplaćuju državni organi u vezi s pružanjem određenih usluga (npr. taksa za izdavanje građevinske dozvole, taksa za izdavanje izvoda iz matičnih knjiga, taksa za izdavanje izvoda iz raznih registara i sl.). Međutim, u konkretnom slučaju poslovni subjekt za isticanje firme ne dobiva nikakvu uslugu od bilo kojeg državnog organa, već samo ispunjava zakonom propisanu obavezu tako što svoju firmu čini vidljivom za javnost, dakle obavezu koju ne može izbjeći. Ustavni sud, također, smatra da se ova vrsta naknade ne može izjednačiti ni s taksom kojom se dozvoljava rad poslovnom subjektu. Naime, poslovni subjekti su dužni prilikom registracije platiti taksu za upis u registar kod nadležnog suda ako je poslovni subjekt osnovan prema Zakonu o privrednim društvima ili kod nadležne općine ako je poslovni subjekt osnovan prema Zakonu o obrtu.

38. Nadalje, podnosilac zahtjeva ističe da se sporna taksa ne može smatrati ni nekim vidom poreza. U vezi s tim, Ustavni sud ukazuje da su porezi nepovratni, derivativni prihodi države koji se ubiru na osnovu finansijskog suvereniteta države, za koje se ne daje neposredna protivnaknada. Država ubire poreze u javnom interesu kao novčani prihod prema načelu teritorijalnosti. Oporezivanje podrazumijeva oduzimanje jednog dijela dohotka od poreznih obveznika u korist države i javnih organa (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj U-17/11 od 30. marta 2012. godine, tač. 25. i 26, dostupna na www.ustavnisud.ba). Imajući u vidu da sporna naknada nije zasnovana na bilo kakvom dohotku ili prihodu koji je poslovni subjekt ostvario na osnovu svog poslovanja, takva se naknada ne može smatrati ni porezom.

39. Dakle, Ustavni sud smatra da se u konkretnom slučaju radi o *sui generis* javnom prihodu koji poslovni subjekti plaćaju samo zato da bi ispunili zakonsku obavezu da istaknu firmu na prostoru koji koriste nakon što se registrišu. Parlament Federacije BiH nije ni pokušao opravdati ovakvo propisivanje zadržanja u imovinu poslovnih subjekata. Naime, Ustavni sud ističe da ni Predstavnički dom, niti Dom naroda Parlamenta Federacije nisu dostavili izjašnjenje na ovaj zahtjev. Iako Parlament Federacije BiH nije donosilac spornog zakona, on je, kako je već istaknuto, preuzet (vidi tačku 19. ove odluke) i primjenjuje se na teritoriji Federacije BiH. Osim toga, sporni zakon je osnov koji, prema informacijama koje je dostavila Porezna uprava, koriste općinska i gradska vijeća za donošenje vlastitih propisa o naplati sporne takse. S druge strane, kako je već rečeno, u Republici Srpskoj zakonodavac je u potpunosti ukinuo obavezu plaćanja takse za isticanje firme, a slična je situacija i u državama u okruženju (vidi tač. 29. i 30. ove odluke).

40. Osim toga, Ustavni sud zapaža da se i visina naknada za spornu taksu može odrediti u vrlo širokom rasponu. Prema Registru taksi i naknada Ministarstva finansija FBiH (<https://tin.fmf.gov.ba>), ove naknade se, u zavisnosti od općine u kojoj poslovni subjekt radi, godišnje mogu plaćati u rasponu od 5 do čak 15.000 KM, što zavisi od vrste poslovne djelatnosti i zone u kojoj se obavlja djelatnost, ali i od organa koji o tome odlučuje (kanton, općina). Ustavni sud podsjeća da nadležni organi vlasti uživaju široko polje slobodne procjene prilikom uobličavanja i provođenja politike u oblasti oporezivanja. Međutim, u konkretnom slučaju radi se o, kako je već rečeno, *sui generis* javnom prihodu koji nije ni porez ni taksa za uslugu. Upravo zbog toga, Ustavni sud smatra da je polje slobodne procjene u konkretnom slučaju uže. Naime, Ustavni sud ponovo ukazuje da se ne može utvrditi priroda spornih taksi ni razlozi zbog kojih se one naplaćuju, i to u situaciji kada se za njih ne dobiva bilo kakva usluga, niti su u vezi s ostvarenim prihodima, te da je praksa naplaćivanja taksi za istaknutu firmu napuštena u Republici Srpskoj i u državama u okruženju. Stoga, Ustavni sud smatra da osporene odredbe daju veoma široko diskreciono ovlaštenje općinskim, gradskim i kantonalnim vlastima za njihovu ovakvu razradu kroz akte niže pravne snage, a da se za to ne mogu utvrditi prihvatljivi razlozi. Osim toga, ovo za posljedicu može imati i to da se visina sporne takse i kriteriji na osnovu kojih se ona utvrđuje mogu drastično razlikovati među općinama, gradovima i kantonima. U nedostatku bilo kakvog drugog obrazloženja Parlamenta Federacije BiH, Ustavni sud ne može utvrditi da postoje razumni i relevantni razlozi zbog kojih bi se moglo zaključiti da je miješanje u pravo na imovinu naplaćivanjem spornih taksi opravdano javnim interesom, odnosno da su osporene odredbe proporcionalne cilju koji se želi postići.

41. Imajući u vidu sve navedeno, Ustavni sud smatra da osporene odredbe nisu u skladu sa članom 11(3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i članom 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju.

Ostali navodi

42. Naposljetku, Ustavni sud zapaža da je podnositelj zahtjeva osporio ustavnost osporenih odredbi i s aspekta člana II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i čl. 6. i 14. Evropske konvencije. Međutim, Ustavni sud smatra da, s obzirom na već usvojene zaključke, nema potrebe posebno ispitivati te navode.

VII. Zaključak

43. Ustavni sud zaključuje da član 3. stav 1. tačka 4. i stav 2. istog člana i član 12. Zakona o komunalnim taksama ("Službeni list SRBiH" br. 21/77, 35/88 i 26/89) nisu u skladu sa članom II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i članom 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju.

44. Na osnovu člana 59. st. (1) i (2) i člana 61. st. (2) i (3) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

45. Prema članu VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

Predsjednica
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Valerija Galić, s. r.

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u plenarnom sazivu, u predmetu broj U-11/23, rješavajući zahtjev **Kantonalnog suda u Tuzli (sutkinja Amira Ferizbegović)**, na temelju članka VI/3.(c) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 57. stavak (2) tačka b), članka 59. st. (1) i (2) i članka 61. st. (2) i (3) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – prečišćeni tekst ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" br. 94/14 i 47/23), u sastavu:

Valerija Galić, predsjednica
Mirsad Čeman, dopredsjednik
Helen Keller, dopredsjednica
Seada Palavrić, sutkinja
Angelika Nußberger, sutkinja
Ledi Bianku, sudac
na sjednici održanoj 18. siječnja 2024. godine donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Odlučujući o zahtjevu **Kantonalnog suda u Tuzli (sutkinja Amira Ferizbegović)** za ocjenu ustavnosti članka 3. stavak 1. tačka 4. i stavak 2., te članka 12. Zakona o komunalnim taksama ("Službeni list SRBiH" br. 21/77, 35/88 i 26/89),

utvrđuje se da članak 3. stavak 1. tačka 4. i stavak 2., te članak 12. Zakona o komunalnim taksama ("Službeni list SRBiH" br. 21/77, 35/88 i 26/89) nisu u skladu sa člankom II/3.(k) Ustava Bosne i Hercegovine i člankom 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda.

U skladu sa člankom 61. stavak (2) Pravila Ustavnog suda, ukida se članak 3. stavak 1. tačka 4. i stavak 2., te članak 12. Zakona o komunalnim taksama ("Službeni list SRBiH" br. 21/77, 35/88 i 26/89).

U skladu sa člankom 61. stavak (3) Pravila Ustavnog suda, članak 3. stavak 1. tačka 4. i stavak 2., te članak 12. Zakona o komunalnim taksama ("Službeni list SRBiH" br. 21/77, 35/88 i 26/89) prestaju važiti narednog dana od dana objave odluke Ustavnog suda Bosne i Hercegovine u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine".

Odluku objaviti u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", "Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine", "Službenom glasniku Republike Srpske" i "Službenom glasniku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine".

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

1. Kantonalni sud u Tuzli (sutkinja Amira Ferizbegović; u daljnjem tekstu: podnositelj zahtjeva) podnio je 23. ožujka 2023.

godine Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) zahtjev za ocjenu ustavnosti članka 3. stavak 1. tačka 4. i stavak 2., te članka 12. Zakona o komunalnim taksama ("Službeni list SRBiH" br. 21/77, 35/88 i 26/89; u daljnjem tekstu: osporene odredbe) sa člankom II/3.(k) Ustava Bosne i Hercegovine i člankom II/4. Ustava Bosne i Hercegovine, odnosno čl. 6. i 14. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (u daljnjem tekstu: Evropska konvencija) u svezi sa člankom 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. Na temelju članka 23. Pravila Ustavnog suda, od Zastupničkog doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Zastupnički dom) i Doma naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Dom naroda) zatraženo je 8. svibnja 2023. godine da u roku od 30 dana od prijema dopisa dostave odgovore na zahtjev.

3. Na temelju članka 34. Pravila Ustavnog suda, od Porezne uprave Federacije BiH (u daljnjem tekstu: Porezna uprava) zatražene su 15. lipnja 2023. godine dodatne informacije, a od podnositelja zahtjeva spis predmeta u upravnom sporu po tužbi "Sport plus" d.o.o. Novi Travnik (u daljnjem tekstu: tužitelj) protiv Rješenja Federalnog ministarstva financija (u daljnjem tekstu: tuženi) broj 03-15-1405/16 od 7. srpnja 2022. godine.

4. Zastupnički dom i Dom naroda nisu dostavili odgovor na zahtjev u ostavljenom roku. Porezna uprava je 26. lipnja 2023. godine dostavila tražene informacije, a Kantonalni sud je 27. srpnja 2023. godine dostavio spis predmeta.

III. Zahtjev

a) Navodi iz zahtjeva

5. Podnositelj zahtjeva traži od Ustavnog suda da ispita jesu li osporene odredbe u skladu sa čl. II/3.(k) i II/4. Ustava BiH, odnosno sa čl. 6. i 14. Evropske konvencije u svezi sa člankom 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju. Podnositelj zahtjeva u obrazloženju navodi da se komunalna taksa za istaknutu firmu (u daljnjem tekstu: sporna taksa) plaća zbog isticanja ili postavljanja firme na zgradi, prostoriji ili nekom drugom lokalitetu, a općine i gradovi ne donose bilo kakva rješenja, niti poduzimaju bilo kakve radnje ili aktivnosti u svezi s postavljanjem firme. Sporna taksa nema suštinski karakter i svrhu takse, niti bilo koje druge vrste opravdanog davanja, nego svrhu i karakter koji su, kako navodi podnositelj zahtjeva, najpribližnji nekoj vrsti poreza. Međutim, spornom taksom se ne oporezuje i ne opterećuje bilo koji konkretan prihod koji bi bio osnova za oporezivanje. Glede prava na imovinu, podnositelj zahtjeva smatra da ne postoji utemeljen i razuman razlog za plaćanje sporne takse. Naime, kako ističe, isticanje firme nije u vezi s bilo kakvom protuuslugom koju pruža država/javna vlast pa da bi se moglo smatrati taksom, niti se može dovesti u vezu s ostvarenim prihodom pa da bi se moglo smatrati porezom. Slijedom toga, podnositelj zahtjeva smatra da plaćanje sporne takse nije u razmjeri s javnim interesom koji, u biti, i ne postoji. Stoga, kako ističe podnositelj zahtjeva, ne može biti postignuta pravična ravnoteža između nepostojećeg javnog interesa i bilo koje visine ove vrste novčane obveze. Osim toga, u svezi s pravom na imovinu, podnositelj zahtjeva ukazuje i na mogućnost dvostrukog oporezivanja mnogih obveznika sporne takse, odnosno plaćanje većih poreza po osnovi ostvarenih prihoda i plaćanje sporne takse po osnovi obavljanja određene djelatnosti.

6. U svezi s pravom na imovinu podnositelj zahtjeva dalje navodi da sporna taksa ima formalnu zakonsku osnovu u Zakonu o komunalnim taksama SRBiH (u daljnjem tekstu: sporni Zakon), ali ističe da navedeni Zakon nije u dovoljnoj mjeri razradio najvažnija pitanja koja se tiču plaćanja sporne takse. Kao primjer navodi da sporni Zakon nije propisao kriterije za određivanje visine ove vrste takse, njezinu maksimalnu visinu, obveznika, način plaćanja itd. Umjesto toga, prepušteno je da se o svim tim